

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Jan Svoboda
Číslo	VY_32_INOVACE_6_PRÁVO_1.06_Moc výkonná
Název	Ústavní právo
Téma hodiny	Moc výkonná
Předmět	Právo
Ročník/y/	1. ročník
Datum vytvoření	9.1.2013
Anotace	Výkladová prezentace k tématu Moc výkonná
Očekávaný výstup	Žák je schopen charakterizovat moc výkonnou dle Ústavy ČR, popsat její součásti a její činnost.
Druh učebního materiálu	Prezentace

Ústava ČR

Moc výkonná

Vypracoval: Mgr. Jan Svoboda

Mezi orgány moci výkonné podle ústavy ČR patří:

➤ prezident republiky

➤ vláda

Prezident České republiky

- je hlavou státu
- není z výkonu své funkce nikomu odpovědný
- ujímá se úřadu složením slibu
- funkční období je pět let

Volba prezidenta

- je volen přímou volbou
- navrhnout kandidáta je oprávněn každý občan České republiky starší 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky.
- navrhnout kandidáta je také oprávněno nejméně 20 poslanců.
- navrhnout kandidáta je oprávněno nejméně 10 senátorů.
- prezidentem republiky může být zvolen občan, který má právo volit a dosáhl věku 40 let.
- nikdo nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou.
- zvolen také nemůže být občan, který byl potrestán za velezradu.

Indemnita

Prezident má speciální druh imunity – **indemnitu**. Nelze ho zadržet, trestně stíhat ani stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt. Trestní stíhání pro trestné činy spáchané po dobu výkonu funkce prezidenta republiky je navždy vyloučeno.

Velezrada

Velezrada je jediný delikt, za který může být prezident odsouzen. Přesný obsah velezrady přitom není v ústavě určen, ale za velezradu se považuje jednání směřující proti svrchovanosti, celistvosti a demokratickému řádu.

Žalobu pro velezradu prezidenta může podat jen Senát. Řízení probíhá před Ústavním soudem. Trestem může být ztráta prezidentského úřadu a ztráta způsobilosti jej znovu nabýt.

Pravomoci prezidenta ČR vyplývající z Ústavy ČR:

Pravomoci bez kontrasignace (absolutní)

Tyto pravomoci vykonává prezident zcela nezávisle, rozhodnutí podle nich vydaná jsou bezprostředně platná.

Pravomoci s kontrasignací

Rozhodnutí vydaná podle těchto pravomocí vyžadují ke své platnosti spolupodpis (kontrasignaci) předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.

Příklady pravomocí prezidenta ČR:

- jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi,
- odvolává vládu a přijímá její demisi,
- svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,

Příklady pravomocí prezidenta ČR:

- odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem,
- nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo (abolice), a zhlazuje odsouzení,
- má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- podepisuje zákony,
- jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- jmenuje členy Bankovní rady České národní banky

Příklady pravomocí prezidenta ČR:

- zastupuje stát navenek,
- sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv,
- může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- přijímá vedoucí zahraničních zastupitelských misí,

Příklady pravomocí prezidenta ČR:

- pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
- jmenuje a povyšuje generály,
- propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
- jmenuje soudce,
- má právo udělovat amnestii.

Milost

Milost je zvláštní pravomoc, ideově vycházející z doby monarchie. Umožňuje prezidentovi v individuálních případech odpouštět a zmírňovat tresty uložené soudem; nařizovat, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo; a zhlazovat odsouzení.

V praxi tuto pravomoc prezident používá zejména v případech, kdy se domnívá, že soud pochybil, nebo v humanitárních případech, kdy zabraňuje rozdělení rodiny nebo přihlíží k vážnému zdravotnímu stavu odsouzených nebo členů jejich rodiny.

Amnestie

Amnestie je pravomoc prezidenta, která mu umožňuje hromadně promíjet a snižovat tresty a právní následky odsouzení, právo nařizovat, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo.

Amnestie se může vztahovat i na přestupky.

Pokud se vztahuje na přestupky, vždy se jedná konkrétně o některý z přestupků a uděluje se celoplošně.

Amnestie nemůže být zrušena.

Prezident může určit okruhy osob, na které se amnestie vztahuje, i okruhy osob, na které se nevztahuje.

K platnosti amnestie je třeba spolupodpis předsedy vlády nebo pověřeného ministra.

Suspenzivní veto

Suspenzivní veto patří mezi pravomoci českého prezidenta.

Dovoluje mu vrátit Parlamentem schválený návrh zákona zpět Poslanecké sněmovně spolu s odůvodněním.

Musí tak učinit ve lhůtě 15 dnů počínající den po předložení zákona k podpisu a nemůže tak učinit u ústavních zákonů.

Přehlasovat veto může nadpoloviční většina všech poslanců.

Pokud si prezident není jistý ústavností zákona, může podat Ústavnímu soudu návrh na zrušení zákona. Zákon ovšem nabude platnost.

Vláda České republiky

- Vláda je vrcholným orgánem výkonné moci, která má postavení orgánu státní správy s všeobecnou působností.
- Vládu tvoří předseda vlády, místopředsedové a ministři - členové vlády.
- Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně.

Vláda České republiky

- Poslanecká sněmovna může vyslovit vládě nedůvěru.
- Předsedu vlády jmenuje prezident republiky a na jeho návrh jmenuje ostatní členy vlády a pověřuje je řízením ministerstev.
- Prezident republiky odvolá člena vlády na návrh předsedy vlády.
- Vláda předstoupí do třiceti dnů po svém jmenování před Poslaneckou sněmovnu a požádá ji o vyslovení důvěry.

Vláda České republiky

- Po parlamentních volbách dochází ke vzniku nové vlády, kdy dosavadní vláda podá demisi a prezident republiky jmenuje na základě výsledků voleb nového předsedu vlády a na jeho návrh pak jmenuje ostatní členy vlády (ministery) a pověřuje je řízením ministerstev nebo jiných úřadů.
- Vláda podá demisi, jestliže Poslanecká sněmovna zamítla její žádost o vyslovení důvěry nebo jestliže jí vyslovila nedůvěru. Vláda podá demisi vždy po ustavující schůzi nově zvolené Poslanecké sněmovny.

Činnost Vlády České republiky

- Vláda rozhoduje o zásadních otázkách celostátního významu, pokud nejsou tato rozhodnutí v kompetenci ministerstev, případně jiných orgánů státní správy.
- Vláda plní především funkce řídicí a normotvornou. – má zákonodárnou iniciativu (překládá Poslanecké sněmovně návrhy nových zákonů).
- Vláda je kolektivní orgán a rozhoduje ve sboru formou usnesení, přičemž k přijetí usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Usnesení zavazují všechny její členy, ministerstva a další orgány státní správy.
- Vláda se zpravidla schází jedenkrát týdně na svém pravidelném zasedání. Předseda vlády organizuje činnost vlády, řídí její schůze, vystupuje jejím jménem.

Činnost Vlády České republiky

- Předsedu vlády zastupuje místopředseda vlády nebo jiný pověřený člen vlády.
- Jednání vlády jsou neveřejná a pořizuje se z nich písemný a zvukový záznam. záznam, který se stejně jako přijatá usnesení vlády zveřejňuje na internetových stránkách vlády.
- Sídlo vlády: Praha 1, Nábřeží Edvarda Beneše 4, Strakova akademie

Budova vlády ČR – Strakova akademie

<http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=57467&newsid=57472&listid=73&tmplid=761>

Zasedání vlády ČR

<http://www.modrenoviny.cz/celostatni/necasuv-kabinet-projedna-pocty-policistu.html>

Pracovní list

Uved', kdo může navrhnout přímou volbu prezidenta:

Uved' pravomoci prezidenta :

Pracovní list

Uved' rozdíly mezi milostí a amnestií:

Uved': co znamenají slova:

Suspensivní veto

Indemnita

Uved', za jaký skutek lze prezidenta potrestat:

Pracovní list

Kdo tvoří vládu ČR?

Komu je vláda ČR odpovědná?

Kdo jmenuje členy vlády ČR?

Uveď, kdo bývá po volbách do Poslanecké sněmovny většinou jmenován předsedou nové vlády:

Co znamená, když řekneme, že vláda má zákonodárnou iniciativu?

Použité zdroje:

- Ústava České republiky
- TOMANCOVÁ, Jaroslava a Karel SCHELLE. A KOL. *Právní nauka pro školy a praxi*. VI. Praha: EUROLEX, 2004. ISBN 80-86432-78-5.
- TOMANCOVÁ, JUDr. Jaroslava. A KOL. *Základy práva (nejen) pro školy*. Boskovice: František Šalé - ALBERT, 2007. ISBN 80-7326-110-3.
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Prezident_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky
- <http://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr.shtml>

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jan Svoboda.

